

PROSVETA

GLASILLO SLOVENESKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETTO—YEAR XIII. Cena lista \$5.00. Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sreda, 11. avgusta (August 11th) 1920.

Subscription \$5.00 Yearly.

Uredniški in upravniki prostori: 2657 So. Lawndale ave.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

STEV.—NUMBER 187.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

MEZDNO POVI- ŠANJE ZA EKSPRES- NE USLUŽBENCE.

DOSEGLO BO MOGOČE \$24,
000,000 NA LETO.

Prizadeti so člani štirih delavskih organizacij.

Chicago, Ill. — Železniška delavska komisija je izrekla svoj odlok o povisanju mezdu železniških ekspresnih uslužbencev. Po tem odloku znaša mezdno povisanje od 30 do 70 odstotkov, približno okoli štiri in dvajset milijonov dolarjev na leto, ali povprečno šest in dvajset dolarjev mesečno na uslužbenca. Uslužbenci so zahtevali, da se mezda povira mesečno od pet in trideset do eden in petdeset dolarjev.

Prizadeti je okoli pet in sedemdeset tisoč uslužbencev, šoferjev, sprejemnikov, skladističnih delaveev, pisarjev, slov itd., ki pripadajo k štirim delavskim organizacijam.

Predsedniki in zastopniki organizacij so se zbrali v Chicagu, da priporoče članstvu svojih organizacij, da sprejmejo ali pa zavrejo odlok. O priporočilu bo seveda članstvo odločilo s splošnim glasovanjem.

Če članstvo prizadetih organizacij sprejme odlok železniškega delavskega odbora, tedaj je ta odbor dokončal svojo nalogu za sedanje razmere. Koliko časa bo držalo sedanje povisanje mezdu, če bo sprejet od članstva, ne da bi uslužbenec znova zahteval povisanje mezdu, je seveda vprašanje prihodnosti, ki je zopet odvisno od tega, za koliko se podraže življenske potreščine, ko stopi v veljavno povisanje železniške voznine.

TRAGIČEN SAMOMOR SLOVENCA JE RAZBURIL MALO MESTEC.

Pittsburgh, Pa. — V malém rudsarskem mestu Rentonu je samomor Paul Streharja, bivšega ameriškega vojaka, ki je bil v Argonu poškodovan v sled vdhavanju strupenih plimov, razburil vse mestne prebivalce.

Našli so ga obešenega na kolu, ki služi za ograjo iz žice. Visel je na pasu. Vest se je kot blisk raznesla po malem mestecu in prebivalci so hiteli od vseh strani na lico mesta.

Policjski načelnik Burns je misil, da je bil izvršen zločin in ni dovolil, da se kdo približa mrtvemu Streharju, dokler ne pride mrljški oglednik. Ljudska množina je narasla na tisoč glav, kajti radovedneži so celo spraznili cerkev, da se prepričajo, če je vest resnčna. Prišel je mrljški oglednik in konstatiral, da je Strehar izvršil samomor in da je mrtvež že skoraj dvanašt ur. Strehar je star dva in trideset let.

Prišel je tudi njegov brat Martin Strehar, ki je dejal, da je njegov brat postal melanholičen zaradi nekega pisma iz stare domovine, v katerem mu je baje povedala njegova soproga reči, ki so ga neizmerno učaščale.

MISTERIOZNA NAJDBA.

Detroit, Mich. — Blizu Wyandotta, tukajšnjega predmetja, so našli v reki mrtvo žensko. Ženska je stara okoli pet in trideset let in pri nji so našli za tisoč pet dolarjev draguljev. Policeja trudi, da dožene njeni imeni, niti na nji ni znaten, da je bil silo vržen v vodo.

NESREČA PRI KOŠNJI.

Eugene, Ore. — Farmer Fredrickwood je kosil seno, ko ga je v bolestni krik malega otroka opozoril naj ustavi konje, da dogodi se je moral neboti. Farmer je skočil s strojno in zastala mu je kri po levi, ko je videl, da je s krovom brezal svoji triletni hčerkici ob

KJE NEHA SAMOGOLTNOST ŽELEZNISKIH MAGNATOV?

ŽELEZNISKE DRUŽBE ZAHTEVAJO POVIŠANJE POTNIŠKE VOZNINE ZA 3.6 ZA ENO MILJO VOŽNJE.

nu v Illinois bi morala znašati voznina za eno miljo le dva centa.

Chicago, Ill. — Privatni interesi, ki so na ves glas kričali, dokler so bile železnicne pod vladno kontrolo, da ne zna nihče na svetu tako izvrstno upravljati železnice kot privatni podjetniki, sečaj javno kažejo, na kakšen način značaj, upravljati železnicne. Njim ni zadost, da se povira tovornina, nikakor niso zadovoljni, da plačujejo potniki po tri centi za vsako milje, ki jo prevozi.

Razun te epohalne rezolucije so rudarji sprejeli še dve drugi, ki sta tudi značilni.

Prva se glasi, da morajo rudarji vseh civiliziranih držav delovati za splošno socializiranje rudnikov.

Rezolucija poziva rudarje v vseh državah Evrope in Ameriki, da prične boj za razlastitev rudniških magnatov in da pridejo rudniki v roke ljudstva, ki bo zastopano v rudniški upravi po delegatih rudarjev, vlade in konzumentov.

Rudarske federacije v vseh državah morajo vsaka dva meseca poročati centralnemu biroju o delu in uspehih socializiranja rudnikov.

Poročila bodo objavljena in bodo služila za propagando.

Družba železniških magnatov prihaja s takimi argumenti pred komisijo za javne potreščine, da sprejmejo ali pa zavrejo odlok. O priporočilu bo seveda članstvo odločilo s splošnim glasovanjem.

Gospodje železniški magnatje prihaja s takimi argumenti pred komisijo za javne potreščine, da sprejmejo ali pa zavrejo odlok. O priporočilu bo seveda članstvo odločilo s splošnim glasovanjem.

Komisija seveda ni tistega mnenja, kot so železniški podjetniki in pravi, da se železnicne zasepeti nahajajo pod privatno kontrolo, torej je uveljavljen potniški zakon za določanje voznine na železnicah in zaradi tega se lahko sklepa o povisanju voznine le na podlagi voznine treh centov za eno miljo, čeprav v Illinoisu postoji zakon, da se ne sme potnikom računati več kot dva centa za eno miljo.

Železniški podjetniki izjavlja-

jo, da komisija odloči proti njihovim argumentom, tedaj bodo aperičirati proti razsodbi na zvezno komisijo za meddržavno trgovino.

Nekateri se je že zaradi te požljivosti privatnih železniških interesov. Prav nič se ni treba jeziti zaradi samogolnosti privatnih železniških podjetnikov, kajti čim večja bo ta samogolnost, toliko preje bo ameriško ljudstvo odločno zahtevalo, da se nacionalizirajo ameriške železnicne in se ljudstvo tako reči grabežljivosti privatnega podjetništva.

S komisijo se strinja tudi ljudstvo.

Železniški podjetniki izjavlja-

jo, da komisija odloči proti njihovim argumentom, tedaj bodo aperičirati proti razsodbi na zvezno komisijo za meddržavno trgovino.

Nekateri se je že zaradi te požljivosti privatnih železniških interesov. Prav nič se ni treba jeziti zaradi samogolnosti privatnih železniških podjetnikov, kajti čim večja bo ta samogolnost, toliko preje bo ameriško ljudstvo odločno zahtevalo, da se nacionalizirajo ameriške železnicne in se ljudstvo tako reči grabežljivosti privatnega podjetništva.

DR. VORONOV V CHICAGU.

Pottsville, Pa. — Charles Wilson, ardent v okrajni jedi, že 48 dni ni zavil hrane. Jetnica James je izjavil, da se ne bo čudil,

že Wilson umre v teku 24 ur. Dozaj ga še niso poskusili hraniti s silo in zdi se, da se lokalne oblasti prav malo brigajo za ta do-

godek in izjavlja, da ima vsak jetnik pravico, da umre lakote, ako se je odločil za tako smrt.

PROFITARI PRIDEJO PRED SODIŠČE.

Salt Lake City, Utah. — Zvezni komisar je izročil osem ravnatih utakm, tukajšnjega predstavlja, so našli v reki mrtvo žensko. Ženska je stara okoli pet in trideset let in pri nji so našli za tisoč pet dolarjev draguljev. Policeja trudi, da dožene njeni imeni, niti na nji ni znaten, da je bil silo vržen v vodo.

NESREČA PRI KOŠNJI.

Detroit, Mich. — Blizu Wyandotta, tukajšnjega predstavlja, so našli v reki mrtvo žensko. Ženska je stara okoli pet in trideset let in zastala mu je kri po levi, ko je videl, da je s krovom brezal svoji triletni hčerkici ob

AMUNDSEN SE JE PODAL NA POT PROTI SEVERU.

Name, Alaska. — Roald Amundsen, odkrivatelj, je zapustil pri-

stan s svojo ladjo "Maude." Njegov namen je plavati z ledom proti severu. Trudil se bo, da doseže mesto, kjer se je potopila ladja "Jeanette" v letu 1881, na kateri je bila ekspedicija, ki jo je vodil James Gordon Bennet. Amundsen se zdaj nahaja že devetnajst mesecev v severnih pokrajinh.

SIN JE UBIL OCETU.

Fairview, N. J. — 21-letni Louis F. Gross je telefoniral policiji, da je ustrelil pri obrambi svoje matere svojega oceta. Na svojega oceta je oddal šest strelov, od katerih so štirje zadeli.

SVETOVNA RUDARSKA STAVKA PROTI VOJNI.

VSE RUDARSKE UNIJE MOJAJO DELOVATI ZA SOCIALIZACIJANJE.

Mednarodni kongres rudarjev v Ženevi se je izrekel za akcijo proti vsaki agresivni vojni.

Pariz, 10. avg. — Na zaključni seji mednarodnega rudarskega kongresa v Ženevi na Švicarskem je bila sprejeta rezolucija, katere glavna točka se glasi:

"Rudarji vseh dežel stopijo v mednarodno stavko proti vsakemu vodniku, ki bo v bodočih hotelih pričetil ofenzivno vojno ali kakršnokoli agresivno militaristično akcijo. Če se strajk ne izkaže praktičen, se mednarodna rudarska zveza posluži bojkota in parlamentarnih akcij."

Razun te epohalne rezolucije so rudarji sprejeli še dve drugi, ki sta tudi značilni.

Prva se glasi, da morajo rudarji vseh civiliziranih držav delovati za splošno socializiranje rudnikov.

Rezolucija poziva rudarje v vseh državah Evrope in Ameriki,

da prične boj za razlastitev rudniških magnatov in da pridejo rudniki v roke ljudstva, ki bo zastopano v rudniški upravi po delegatih rudarjev, vlade in konzumentov.

Rudarske federacije v vseh državah morajo vsaka dva meseca poročati centralnemu biroju o delu in uspehih socializiranja rudnikov.

Poročila bodo objavljena in bodo služila za propagando.

Druga rezolucija določa, da

kongres ustanovi mednarodni biro rudarjev, čigar naloga bo skrbiti, da se vrši pravilna distribucija premoga, rude in drugih mineralnih surovin za gospodarsko rekonstrukcijo Evrope.

Rezolucija pozdravlja, da je slaba distribucija premoga največ začrivila sedanjo bedo. Biro bo v tem zvečajno zavzet za razdelitev rudnikov.

Na konferenci se je bilo izvoljenih delegatov, ki imajo na voljo vse delavskie organizacije pripravljene na akcijo; poslano naj zastopnika v London, ki bodo imeli oblast pozvati delavake na splošenem dirindaju, ki je nastal po oddanih strelilih, so obvestili postajnega uradnika, da je na vlak izvršen roparski napad.

Bandit je pa skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

Chicago, Ill. — Pasažirji na obredovalnem vozlu.

Bandit je skočil z vlaka in izginil.

NAZNANILO.

Ali želite imeti stalno delo? Mi potrebujemo za našo tivarno več navadnih

DELAVCEV

in POMOČNIKOV.

Dobra plača.

Oglasite se v naši delavski posredovalnici, kjer dobite nadaljnja pojasnila.

LINK & BELT CO.,
329 West 39th St.,
Chicago, Ill.

Edini starokraljski SLOVENSKI ZDRAVNIK
v Pennsylvaniji

Dr. M. Miljevič

preje vojaški zdravnik in veliki zdravnik deželne bolnice v Gradcu na Stajerskem.

417 — Wood Street
PITTSBURGH, PA.

DR. JOG. V. GRAHEK
ZDRAVNIK

Uradne ure so: 10:00 ajutraj do 2:30 popoldne.

843 E. Ohio Street
Telefon Cedar 2388

N. S. PITTSBURGH, PA.

Inozemstvo.

Angleške bojne ladje izkrcale avstrijskega nadškofa.

London, 10. avg. — Avstralaski nadškof Mannix, ki je hotel posjetiti Irsko, se je moral včeraj izkrcati s parnika "Baltic" na bojno ladjo, ki ga je postavila na svetu v majhnem ribiškem pristanišču Penzance. Po odloku angleške vlade ne sme nadškof stopiti na Irsko tja in ni se smel izkrcati v Liverpoolu, kjer ga je čakala velika množica Ircev in njihovih pristašev. Mannix se je odpeljal v London.

Perzija je republika; šah je abdiciral.

Pariz, 10. avg. — "Echo de Paris" je prejel telegram iz Cagliarida, da je perzijski šah abdiciral in v Teheranu je bila proglašena perzijska republika.

(Včeraj so poročali iz Londona, da je v Perziji oklicana sovjetska republika in da je šah pobjegnil).

Brzjavna zveza med Reko in Rimom.

Rim. — Brzjavna zveza z Reko, ki je bila pretrgana zadnjih šest mesecev, je zopet vpostavljena.

Ofenziva turških revolucionarjev.

Carigrad, 9. avg. — Sultanova vlaga je informirana, da je Mustafa Kemal paša, vodja turških re-

volucionarjev v Anatoliji, dobil 15,000 Tatarjev na pomoč za ofenzivo proti Grkom. Kemal je zbral veliko armado za naval proti Smirni in v ta namen je vzel čete iz Cilicie, Armenije in Izmidja. Drago poročilo se glasi, da je Kemal rekonpiral Akisar in Seligi.

Perz angleške diplomacije in vojaških posadk v Perziji kakor tudi zmaga Arabcev v Mezopotamiji ima velik vpliv na turške nacionaliste in jih podpira k nadaljevanju vojne proti ententi in njenim grškim vazalom.

Sporazum med Grčko in Italijo.

Pariz, 10. avg. — Grčija in Italija sta se sporazumeli glede Dokdekanških otokov v Egejskem morju. Otoki ostanejo Grčiji izvzemki Rodesa, ki pride pod kontrole lige narodov in čež petnajst let se vrši tam plebiscit, ki odloči, da li bo otok Rodes grški ali italijanski.

Italijanski kralj je ponudil svoje hleve za stanovanje revniki.

Rim. — Pred kratkim je stanovanjska komisija apelirala na aristokrate, da naj odstopijo nekaj prostora v njihovih palačah in gradovih za stanovanje revniki, ki so brez strehe radi velikega pomanjkanja stanovanj v Rimu. Aristokratie so prezeli hlep, dasi je več kot polovica bobravnih v njihovih gradovih. Odval se pa je kralj Viktor Emanuel in ponudil komisiji svoje konjske hleve, ki so zelo prostorni in večinoma prazni. Kralj nima misli, da siromakom zadostujejo konjski hlevi.

Odmevi frankfortskih ingredov v Italiji.

Rim, 9. avg. — "Epoque" piše, da so bili izgredi proti Italijanom v West Frankfortu, Ill., "stršna tragedija", čeprav so angleške oblasti storile vse, da jih omeje.

List zahteva, da Amerika plača

odškodnino za ubite in ranjene Italijane. Poslane Ludovini je danes interpelliral zunanjega ministra v parlamentu, če je vladu ponudila o dogodkih v West Frankfortu in da li bo zahtevala, da ameriške oblasti kaznujejo povzročitelje napadov na italijanske naseljence.

Angleški kralj podpisal zakon za potrditev Ircev.

London, 10. avg. — Angleški kralj je danes podpisal zakon, ki določa, da se z železne silo naredi "red in mir" na Irskem.

DOBRA PRILICA ZA VSE ŽIVLJENJE.

Na prodaj je na 1523 W. 14th Street, Chicago, dvonastropna hiša iz opeke in lesa. Prodajalna in tri sobe. Rent prinaša \$38.00 mesecno. Cena je le \$2000.00. Oglasite se pri:

S. YONDORF CO.
56 W. Randolph St. Tel. State 7235

Nered črev

je v vročih poletnih mesecih in prošnjih jesenskih pri obrobih, odrastih in pri otrocih splošno poznana. To pridaje morda od nepravilne hrane, pliša ali slira impresivne vrednosti na ali drugih vzrokov.

Severa's
Diarrhoea Remedy

(Severa's Pripravak proti črvu) je razčlanil vseč kot zanesljivo zdravstveni za črke, kolikor je treba, včasih pa tudi za zdravje otrok. Dobro in skoraj ne ozavezo — orodja in orodja. "Cena" \$60c in 26 diviz. Ne prodaj pri blagajnah.

Lordka zbornica je potrdila, da je zanesljivo brez opozitev. Alexander Carnegie, Ircev iz Belfasta, ki stoji na Londonu, je svaril poslance, da zakon ubije Anglijo ne pa irske, toda nikoli se ni zamenil zanj.

VI. POTREBUJETE KNJIGO.

Dr. Kern je nad deset let zbiral gradivo za angleško-slovenski besednjak. Vedel je, da Slovenci potrebujejo dober obsezen slovar pri učenju angleščine. Knjiga obsega 25,000 angleških besed z izgovarjanjem v slovenskih pomimi. Če vas angleški jezik osameva in se ga želite pridružiti, pa jo naročite.

Kupite jo za svoje otroke, da se uči pravilne slovenščine. V vsaki hiši bi moral biti en izvod na razpolago vsej družini.

Angleško-slovenski besednjak naročite na sledeci naslov:

DR. F. J. KERN,
6202 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Cena obvezni knjigi je 5 dolارjev s poštino vred. Istotno lahko naročite Zormanove sume za \$1.25.

FARMA NA PRODAJ.

Na prodaj je 40 akrov obsežna farma; 17 akrov je očiščenega in drugo je gozd, 12 akrov travnika, 2 akra polja; na pol akra je zasajen krompir, na pol akra je koruza, na pol akra kolerabe in pol akra druge zelenjave. Proda se tudi živila, 6 krav, 4 telice, en konj, 6 prašičev, nad 40 kokoši. Proda se tudi vse potrebno poljedelsko orodje in 17 ton mrve. Hiša je velika 14x26, hlev za živilo 22x24. Proda se vse skupaj ali pa tudi samo farma, kakor kupec želi. Farma je oddaljena od mesta Greenwood, Wis., le štiri milje. Proda se vse po zelo smerno nizki cenii. Za nadaljnja pojasnila obrnite se osebno ali pa pismeno na lastnika: LOUIS MIKLICH, R. 5, Box 14a, Greenwood, Wis.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street, New York, N. Y.

Glavnica \$100,000.00,

Rezervni fond \$90,000.00

Priporoča se rojakom Slovencem, da se v denarnih pošiljalvah in drugih denarnih zadevah obračajo na nas v svojem maternem jeziku.

Pošilja denar rojakov svojcem, kakor tudi domaćim hranilnicam, posojilnicam in bankam na obrestenosne vloge. Dobiva pošiljalcem denarja od prejemnikov v starem kraju lastnoročno potrjena prejemna potrdila o spremem denarju tekom 4 tednov, a vlagalcem pa vložne knjižice. Prejemna potrdila pošiljalcem denarja na ogled in njihovo nadaljnjo rabo in jamci za izplačilo vsekega poslanega zneska.

Prejema denar v Depozit plodonosno in ga na vsakratno zahtevo brez odkaza izplačuje.

Pošilja denar na Liberty Bonde in druge vrednostne listine.

Prodaja šifkarte za vse parniške črte preko oceana in Jadranškega morja. Zastopa vse prvorečne parniške črte in je v stanju preskrbeti vam najboljši prostor na keremkoli parniku, ako je to pravočasno naznanite in pišete.

Cene parniških listkov preko oceana v tretjem razredu:

Francoska črta iz New Yorka v Havre. Rochambeau po \$85.00.

Na parnikih: Lafayette, La Lorraine, La Savoie. Na parniku La France \$85.00.

Cunard črta iz New Yorka v Liverpool. Na parnikih: Carmania, K. A. Victoria, Royal George in Saxonia po \$76.50. Iz New Yorka v Cherbourg. Na parnikih: Aquitania, Imperator in Maretania \$95.00. American in White Star črta iz New Yorka v Cherbourg. Na parnikih: Adriatic, Philadelphia in St. Paul po \$85.00. Na parniku Olympic \$95.00. Na ostalih črtah parniških društev je cena preko oceana po \$85.00.

Naravnosti v Dubrovnik in Trst

Cunard in Kozulič črte. Na parnikih: Argentina, Belvedere in Columbia do Dubrovnika po \$125.00; do Trsta po \$120; na parniku Italia do Dubrovnika \$125; do Trsta \$100; na parniku Pannonia do Dubrovnika ali do Trsta po \$125, na parniku Pres. Wilson do Dubrovnika \$130; do Trsta \$125. Otroci po znižanih cenah. K vsaki od navedenih cen je treba dodati še \$5.00 za vojno takso. Cene voznih listkov se lahko menjajo brez naznanih.

Plovitev: Argentina Aug. 12.; Panonia Augusta 28.; Pres. Wilson Septembra 14.; Belvedere Sept. 21.; Columbia Sept. 28.; Argentina Oktobra 7.; Pres. Wilson Novembra 3.

Včeraj je naša banka prodajala in pošiljala Jugoslovanske krone in dinarje po sledečih cenah:

1000 kron za \$ 14.70,	5000 kron za \$ 73.00,	10000 kron za \$145.00
50000 " " \$720.00,	100000 " " \$1420.00,	1000 dinarjev za \$ 57.40

V navedenih cenah zapopdeni so vsi stroški, tako da je poslan znesek izplačan v svoji celoti naslovniku v stari domovini. Za fočna izplačila jamči banka s svojim celim premoženjem.

Cene denarja se dnevno dvigajo in padajo. Za to zaračuna banka poslan denar po borznem dnevnom tečaju tistega dneva, ko prejme denar od pošiljalca. Odpošije ga s prvo pošto na določeno mesto in tekom 4 tednov prejme v pošiljavi od prejemnika iz starega kraja lastnoročno potrjeno potrdilo o prejetem denarju, katerega odpošije pošiljalcu na ogled in daljno rabo.

Rojaki, ki se dnevno obračajo na nas v svojih denarnih zadevah, katere izvršujemo vseeno, ceno, hitro in točno, so z našim poslovanjem popolnoma zadovoljni. Ako se še ne nahajate med njimi, tedaj izvolete pri prvi prilnosti poškusiti in prepričati se boste, da je res tako.

Priporočamo se vaši naklonjenosti in beležimo s prijateljskim pozdravom

SLAVONIC IMMIGRANT BANK
436 West 23rd Street, New York, N. Y.

Ceski sodrugi na delu.

Praga, 5. julija 1920.
Z zahtijenjem sledim razvoju soc. dem. gibanja v Sloveniji. Prav mnogokrat ne razumem faktom, pred katero sem postavljen. Mogoče je temu vzrok, ker sem že dalje časa iz domovine ali pa res ne razumem sploh več razmer doma. Vaši sodrugi so bili v vladi — bili so poverjeniki kasnejših ministri —; videl sem takrat, da je socialistično gibanje prav veselo valovalo in da je šlo delavstvo od uspeha do uspeha. Kar naenkrat; sredi uspešnega dela je nastal preobrat — v Sloveniji niste popolnili vlade ter ste pustili dr. Župljana vlado in se vaš sodrug minister Kristan je moral v zmislu strankinj sklepov iz vlade, dati so vsi priznani, da je velika škoda...

Nočem biti kritik in zategadelj ne bom kritiziral, kar se je zgodilo. Bilo — pa bilo, škoda da je bilo tako. Hočem le na kratko orisati položaj v češkoslovaški republiki. Po prevratu je soc. dem. stranka stopila v vlado, ki ji je predsedoval znani dr. K. Kramar. Dohita je le tri ministre... Po prvih občinskih volitvah, ki so se vrstile pod zastavo koncentracije v vladi je prezela soc. dem. stranka vlado, to se pravi: dala je vladi ministerskega predsednika v osebi znanega s. Vlastimilja Tusarja, ki je vodil vladine posle do volitev v parlament in senat.

Uspeh volitev v državnem zboru in v senatu vam je zmanj. Češka soc. dem. stranka je dobila 1.600.000 glasov in 74 mandatov; skoraj 34 odstotkov volilcev je glasovalo soc. demokratično. Ko so sestavljali na temelju volilnih rezultatov zopet vlado, poverjen je bil s. V. Tusar zopet z mestom predsednika vlade, poleg njega so se ss. Johanic, Winter, Haberman, Maisner, Dežer in drugi, ki so prevzeli važne portfelje in ki pravno delujejo v prid češkega proletarijata.

Res je, da se v stranki pojavljajo ljudje — a la komunist Muina, ali pa Skalak in podobni — ki hočejo le 'nepomizilna klase narobu', kakor vasi srbski komunisti — no: velika večina češkega delavstva odklanja take proroke, ker ve, da moč je moč in da mora proletariat porabiti vsa sredstva, da varuje svoje močnosti.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljih parnikih je več tednov naprej rasprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovanju v stari kraj. V Vado korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem zavarate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DUBROVNIK — TRST.

12. avgusta — Argentina,
25. avgusta — Panonia.

14. septembra — Pres. Wilson.

21. septembra — Belvedere.

V začetku avgusta odplovjeta parnik Argentina in Panonia, dan odhoda še dosedaj ni naznanjen.

NEW YORK — GENOA.

1. sept. — Pesaro.

NEW YORK — HAVRE ALI CHICAGO.

12. avgusta — Imperator.

14. avgusta — La Touraine.

14. avgusta — K. A. Victoria.

20. avgusta — La Torraine.

21. avgusta — Rochambaud.

27. avgusta — La Fayette.

28. avgusta — Aquitania.

2. sept. — Mauretania.

3. sept. — La Savoia.

8. sept. — La France.

9. sept. — Imperator.

Navedeni vojni red je podvrjen službenim spremembam. Plišite po ceniku na posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbiti potne liste in druge, kar rabijo za potovanje.

In starega kraja

je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljevalev, za katere sem jaz izdelal potrebne liste in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti nem svoje roditke, mi pišite na tozadovna pojasnila.

Za nadaljnja pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK
70 — 5th Avenue
NEW YORK, N. Y.

in da izvršuje avoge naloge kar najbolje.

Te dni so bili v Pragi zastopniki pariskega proletarijata in si cer Le Troquer, August Besombes, Emil Lheuvry, Evgen Tenevean, Eugen Reisz, S. Bahelet in Minsder. Na praškem magistratu jih je pozdravil podčudpan mestna Prague a Keliner, ki jim je povedal, da je med 90 občinskim svetnikom mesta Prague 43 socialistov, pozdravil jih je tudi ministr predsednik Tusar, ki je pariskim sodrungom povedal: kaj so in kaj hodejo češki socialisti. Tajnik stranke s. Skatula je pariskim gostom razložil, da ima češka soc. dem. stranka 600.000 politično organiziranih članov in da ima tudi svoje 'sokole', to se pravi: svoje delavske telovadce, ki štejejo že nad 200.000 članov.

Senator Jirasek je razložil Francozom, da imajo Češi-socialisti velike zadruge. Koncem 1. 1919 je bilo v osrednji Zvezki češkoslovaške — 420 zadrug z 300.000 članov in 294 milijoni blagovne prodaje. V l. 1920 pa se bo to podvojilo. Imamo svojo Velenakupno družbo. Ustanovili so svojo zavarovalnico "Čehoslovacio" in svojo lastno banko. Sodr. Gruci je začudenim Francozom pripovedoval, da je v 54 strokovnih zvezah organiziranih že 660.000 delavcev in delavk. Posamezne

stroke so zbrale v svoji organizaciji do 90 odstotkov svojih pristašev. Tako šteje kovinarske organizacije 120.000 članov, železničarska 60.000.

Francozi gosti so pripovedovali o gibanju v Franciji. Veselilo jih je gibanje na Češkem in s. Le Troquer je izrazil brez bližnje nade; da bo Češka kmalu —

Goveril sem s Francozi privatno in vsi so hvalili pametno politiko čehoslovaške soc. dem. stranke, ker so le vsled nje dosegli te sive uspehe.

V par mesecih bo strankinj zbor, ki bo velike važnosti za radno gibanje. Kakor kažejo dosežanja, se bo kongres z

veliko večino izrekel za to, da ostane stranka v vladi. Ljudje znajo ceniti delo svojih mož. Zlasti Slovaki, ki so 38 odstotkov

soc. dem. volili, žele, da se ostane v vladi in dela tako kot dolej v prid delavstvu.

Tu na Češkem se je za delavstvo prav mnogo storilo. Delavstvo je postalno nad vse važen faktor. Da je tako, vzrok je pametna politika stranke, ki ne gre za frazeni, ampak za tem, da doseže čim največ za delavsko ljudstvo.

Pa o tem drugič se ved.

Obupani jednik. — Ječar jednik: "Vaša žena je tukaj in bi rada govorila z vami."

Jednik: "Povejte ji, da me ni doma."

ROJAKI!

Kdo šoli dobiti iz starega kraja svoje ljudi v Ameriko, naj se obrne takoj na nas, ker g. Strukelj, ki potuje sedaj v Jugoslavijo, nam sporoča, da bo vzel vse one, ki žele potovati z njim in jih pejal v New York, ter jim olajšal kolikor mogoče potovanje.

Sedaj se nudi relo ugodna prilika, kadar bo potreben danar ali sahov (bakso) blago, ker naša podružnica, katero smo ustanovili v Ljubljani, izplačuje potom "Kreditne Banke" in dostavlja posljano blago.

Vse tozadovna pojasnila daje naša centrala:

STRUKEL & HORÁK

EUROPEAN TRADING & EXPORT CO.
88 Ninth Ave., NEW YORK CITY, N.Y.

Telefon: Oneida 3860.

GRAMOFONSKE PLOŠČE

Platite po novi cenici
Velika zaloge ur in zlatnine
Wm. Sitter Co. 5805 St. Clark Av. Cleveland, Ohio

Ustanovite se po novi cenici, in zato ne potrebuje potovanja

Premislite dobro, komu boste izročili denar za posiljanje v stari kraj ali pa za vožnjo leta.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakonni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dedju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepridakovane zaprte starim izkušenim in promocijskim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Nalo denarne podprtosti se začenja da po novi sviči in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo isplačujejo.

Denar nam je poslat najboljši po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER
62 Cortlandt St., New York, N. Y.

Jugoslovanski bančni zavod.**POTNIŠKA AGENTURA**

odprejanje potnikov v stari domovini z jamstvom, hitro in najcenejše. Na inberu so vedno prostori na vseh odhajajočih parnikih. Poseben uradnik pomaga pri dohodi potnih listin, katere se dobe v 24 urah. Kovček se zavaruje tako da gredo s potnikom garantovano do njegovega mesta.

DOBAVANJE POTNIKOV

Iz stare domovine v Združeno države z garancijo; sko ne pridejo se denar vime. Poseben uradnik se nahaja v Evropi, kateri prekriva vsi potrebnih listine v svezki z potovanjem; v starem kraju imamo tudi posebenega potovedje, kateri spremlja potnika na potovanju.

BANČNI ODDELEK. NAKAZNICE.

Prodaja denarnih nakaznic po najcenejših dnevnih cenah, katerih se nakazujejo na vse večje bančne zavode v Evropi in na vse banke v stari domovini. Izplačevanje je najameno. Kakor hitro se nekaznice predložijo dotednikom bankam. Money order; posiljanje denarja; v katerikoli kraju stara domovina pod garancijo. Vi dobite gumenoto poslno potrdilo, podpisano po človeku, kateremu posiljate denar.

VLOŽNE HRANILNE KNJIŽICE.

Podsiljanje denarja na hranične v domovinski hranilnice in dobitava hranilne knjižice v teku dveh mesecov pod jamstvom.

PRAVNI ODDELEK.

V tem oddelku so nameščeni starokrasti odvetniki, kateri izvršujejo vsočkovrste pogodbne, prispisne posestev, poslednje volje, tiratve in vse ostalo za domovinske vlasti.

HOTEL.

Poseben hotel z udobnimi sobami, čitalnicami in vsem drugim je na raspolaganju potnikom; tu se nastavljajo samo potniki Zarojev banke. Na premiljajočem temveč kader potrebujejo nasvetov, obrnite se k Vašemu

HENRY C. ZARO, BANKAR
39 Cooper Square, NEW YORK CITY.

Pošiljanje denar v (staro)domovino.

Sedaj lahko posiljamo denar v vas kraje na Slovence, Hrvatce, Dolomiti in lotarje. Nadalje posiljamo denar tudi v Štefanci, Bolgarsko in Rumunsko. Jamčimo za vas posiljan denar, enako kot pred vojno, da boste hitro in točno isplačeni. Prodajemo člankarte na vse linije. Uradno ura so: 8. jutro do 5. zvezek. Prodajek je uro po 8.30. **KASPAR STATE BANK** 1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kaspar vložna denar
potnikov znača
bilje \$12,000.000.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila
1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Podpora Jadrata.

Indija, 17. junija 1907
v Indiji.

Izvrševalni odbor.

Predsednik: Vincenc Čakšar, podpredsednik: Anton Hrust, Box 149, Cranbury, Pa., nasredni gl. tajnik: Math. Turk, tajnik konsiljega: Paul Berger, nasredni gl. tajnik: Frank E. Taveler, upravitelj zbirališča: Filip Golice.

POROTNI ODEK.

John Underwood, predsednik, 400 May St., Springfield, Ill., Martin Schenck, Box 276, Barbours, Ohio, Joe Radlak, Box 422, Smiths, Pa., Frank Smuck, 2620 Franklin Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pistorius, Box 428, Bridgeville, Pa.

ANTON RADLAK.

Anton Radlak, Box 78, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE:

Anton Huber, Box 104, Green, Kan., na jugozahodu. Lee Kuban, Box 244, Gilbert, Minn., na severozahodu.

Matt Petrušić.

Matt Petrušić, predsednik, 15017 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrozic, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Nadzorni odbor.

Vincenc Čakšar, John Underwood in Matt Petrušić.

Tiskovni odbor.

Vincenc Čakšar, John Underwood in Matt Petrušić.

Združiljeni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Alci, 8124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Tröhl.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopiji se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.50 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenia National Benefit Society.

Owned by the Slovenia National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

OBLJEPANJE LISTOV

Datum v oblikovanju n. pr. (Julija 1-20) poleg valjega imena in naslova poslani, da vam je s tem dnevnem poteka naročnina. Ponovite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

ŽELEZNIŠKI MAGNAT JE BRIJEJO NORCE IZ AMERIŠKEGA LJUDSTVA IN SVOJIH USLUŽBENCEV.

Zdi se, da se železniški magnat, piani svojega nagnadenega bogastva, norčejo iz ameriškega ljudstva in svojih uslužbencev. Ko je železniški delavski odbor izrekel svoj odlok v zadevi mezdne povišanja za železničarje, je W. G. Baird, predsednik Chicago & Alton železniške družbe, na prav sirov način povedal svoje želje. Rekel je: "Oni (železničarji) niso upravičeni niti do enega centa mezdne povišanja."

Take besede, prihajajoče iz ust predsednika železniške družbe, ne vplivajo pomirjevalno na uslužbence, ampak so direktno izjavljajoče, ker se vsak železničar zaveda, da najmanj zaslubi železniški predsednik tiste točake, ki jih prejme vsako leto kot svojo plačo.

Ali ta železniški predsednik ni edini, ki izvira železničarje. Tako za njim se je oglašil urednik lista "Railway Age", oficijskega glasila železniških magnatov, in je rekel v nekem intervjuju, da so bile mezde železniških uslužbencev za več povišane, kot so poskočile cene življenskih potrebščin. Take izjave so direktno provokacije, če se zavedamo, da bo sprevodnik, ko prejme zadnje povišanje mezde, povišana mezda le za tri in petdeset odstotkov, odkar je pričela vojna, med tem ko štistični izkazi govore, da so se življenske potrebščine podražile za sto pet in šestdeset odstotkov.

Take izjave govore, da železniški magnatje nalašč provocirajo, saj so provokacije od njih strani na dnevnu redu, odkar so železnice zopet pod kontrolo privatnih podjetnikov.

Med tem, ko železniški magnatje provocirajo svoje uslužbence, da tako povzročijo nov nepokoj med železničarji, pa zahtevajo, da se potniška vozinja in tovornina povišata za več kot eno miljardino in pol dolarjev. Gospodom ob tej priliki padajo debele krokodilove solze po njih tolstih licih, ko se pripravljam za napad na ljudske žepe, in zatrjujejo po svojem glavnem advokatu, da povišanje voznine ne bo povišalo cen življenskih potrebščin, ampak jih bo še znižalo.

To je očitno norčevanje iz ameriškega ljudstva, kajti ekonomičarji, ki so res študirali današnji način blagovne proizvodnje in distribucije, izjavljajo soglasno, če se vozinja blagu poviša za pet odstotkov, tedaj se povija cena blagu za pet in dvajset odstotkov.

Ameriške železnice so opremljene z vso potrebno opremo za prevažanje blaga, toda prevažati ga ne morejo, ker ne marajo služiti privatnim interesom može, "ki imajo zmožnosti, da se prevažanje blaga vrši točno in redno. Sposobni ljudje ne marajo služiti privatnim interesom, ker vidijo, da se privatni interesi očitno iz njih norčejo, čeprav veste in točno opravljajo svoje dolžnosti.

Pred ameriškim ljudstvom so zdaj vsi fakti, ki govorijo, zakaj ne funkcijonirajo železnice. Na podlagi teh faktov se ameriško ljudstvo lahko prepriča, da so vzroki za nereden obrat na železnicah le v kontroli privatnih interesov nad železnicami, in da se razmere na železnicah ne bodo zboljšale, dokler ostanejo železnice pod kontrolo privatnih podjetnikov. To je jasno kot beli dan, kajti privatni podjetniki se ne brigajo za ljudske interese, še manj pa za potrebe svojih uslužbencev. Njih glavni cilj so njih lastni interesi, vse drugo je zanje le postranska reč.

Ameriško ljudstvo ima seveda moč, da te razmere spremeni, ako je to njegova volja. Na drugega novembra lahko izvoli kongres, ki se izreče za nacionalizacijo ameriških železnic in napravi konec paševanju privatnih interesov na železnicah. Odvisno je torej od ameriškega ljudstva, koliko časa se bodo privatni železniški interesi norčevali iz ameriškega ljudstva in svojih uslužbencev. Železniški privatni interesi se sicer lahko dolgo časa norčejo iz ameriškega ljudstva in svojih uslužbencev s pomočjo velebizniškega časopisa, ki jim je skrajno udano, toda trajno se ne morejo norčevati iz ljudstva in svojih uslužbencev, kajti končno pride le čas, ko se pretrga nit potrježljivosti.

In tako ljudstvo pride tudi končno do spoznanja, da se mora rešiti tistih, ki ga hočejo gospodarsko popolnoma uničiti.

Nečloveško ravnanje s kaznenci.

Bivši kaznenc apelira na družbo za varstvo živali za odpravo nečloveških razmer.

Atlanta, Georgia. — Cody W. Hilton, bivši kaznenc in prebivalec kazniliškega tabora v Oakland Cityju, se je obrnil na "Atlantsko družbo za varstvo živali," da podvzame potrebne korake za odpravo nečloveškega ravnanja s kaznencem v kazniliških taborih. Dalje želi, da se uvede nemudoma preiskava in da javnost izve, kako pretepojajo kaznence.

Hilton je v svojem apelu, ki ga je poslal družbi za varstvo živali, priložil tudi kratko poročilo o pretepanju kaznencov, da se družba sadi površno seznanji z dogodki v kazniliških taborih.

V svojem poročilu pravi, da je odšel v kazniliški tabor po 16. novembru 1919, ker je kršil prohibicijonske postave. Obsojen je bil na osem mesecev, a ker se je lepo obnašal, je presedel le šest mesecev in pet in dvajset dni. Nekoli ni bil bičan, toda videl je, kako so druge bičali brutalno.

Videl je, kako so našteli nekemu Wallacu in Walteru Stricklandu po dvajset udarev, dasiravno postavata pravi, da se ne sme kaznenu odšteti več kot deset udarcev. Ali stražniki so najprva našteli žrtvi deset udarev in ko se je že prav po desetih udareih izvrzala, so ji ukazala, da se mora ženkrat pripogniti in nastesti so ji deset nadaljnih udarev. Videl je, da Diek Justerju našteli tri deset udarev.

Po tej obtožbi se je takoj oglašil podjetnik Charles O. Cates

in je Hiltonovo obtožbo proglašil za laž. K temu je dodal, da je Hilton prišel v kazniliško taborišče slabega zdravja in zaradi tega mu m' bilo treba opravljati težkega dela. Na sumu, ga je imel, da je večkrat oddal pismo za kaznence, o katerih ni vedel, etiška oblast, da so jih pisali konzenci.

Raymond E. White, predsednik "Atlantske družbe za varstvo živali," pravi, da je take obtožbe, kot jo je izrekel Hilton že slišal najmanj dvanaestkrat. Mogoče lahko kdo misli, da so take obtožbe pretirane, toda se tako obtožbe ponove ljudje, ki se niso nikdar videli v svojem življenju, morajo biti resnične. Bičanje je bilo odpravljeno v Koreji in Rusiji in odpraviti se mora tudi v georgijskih kazniliških taborih. K temu je se dodal, da so člani "Atlantske družbe za varstvo živali" silno razburjeni, ker se zavedajo, da z njihovim denarjem, ki ga vplačujejo kot davkopalcevalci, plačujejo brutalne ljudje, ki pretepojajo kaznence.

Predsednik "Atlantske družbe za varstvo živali" dalje izjavlja, da veleporota preiskev stvar in da so bili zasišani mnogi bivši kaznenci, da izpovejo, kako ravnajo s kaznencem.

PROHIBICIJONSKI URADNIK PREJET KOT GREŠNIK.

New York, N. J. — Aretiran in izpuščen pod poročtvom sta bila detektivski saržent Patrick Burke in prohibicijonski agent B. C. Lavery, ker sta zahtevala od sunarjev denar za protekanje nepočustvene trgovine z opojnimi pijačami.

ZAMORCI SE PROBUJAJO.

New York, N. J. — Na prvi mednarodni konvenciji "Slovenske napredne družbe" je govoril o položaju zamorcev Marcus Garvey, predsednik družbe, ki je med drugim dejal, da bodo Anglia, Francija, Italija in vsak drugi narod, ki ima kolonialno posest v Afriki, spoden z afriškega kontinenta.

Garvey je naglašal, da Azija kmalu začne najbolj krvavo vojno in da preiskusi svojo civilizacijo in mod z Evropo. Dejal je, da bo vojna prinesla zamorcev ugodno priliko, da udarijo za svoje pravice. Govoreč o evropski vojni, ki se je bojevala za svoboščino, demokracijo in pravico, je povedal, da se je te vojne udeležili 2 milijoni zamorcev. K temu je pa dodal: "Ker nismo mi dosegli te demokracije, svobode in pravice kot posledico vojne, bomo organizirali štiri sto milijonov zamorcev po vsem svetu, da navajemo prapor demokracije na afriškem kontinentu."

In tako ljudstvo pride tudi končno do spoznanja, da se mora rešiti tistih, ki ga hočejo gospodarsko popolnoma uničiti.

Amerika in Rusija.

Arthur Brisbane.

Sedanji položaj Rusije nam daje jasno sliko, kakšni bodo bodoči mirovni problemi lige narodov.

Če bi bila Amerika zdaj v ligi narodov, bi naše čete morda že bile na potu v Rusijo; mi bi bili v vojni z Rusi in naš javni doig, ki je itak že dovolj velik, bi nasel za več milijard.

Toda denarna izguba ni vse. Če Amerika napove vojno Rusiji, tedaj to pomeni, da bi se bojevali z ljudstvom, ki si je izvozil svobodo. Rusko ljudstvo želi biti svobodno in iz tega vzroka je naredilo križ čez dolgove, katere je naredil pokojni in zadnji car, da se zavezni zahtevajo denar od ruskega ljudstva.

Rusija dolguje nekaj milijonov dolarjev Ameriki. Res bi bilo nešpatmetno, če bi Američani naredili Rusijo in potrošili desetkrat več, kot pa znašajo posojila, ki so jih dali bedaki carju.

Rusija dolguje Angliji več tisoč milijonov vladnih in privatnih posojil; dolguje Franciji gigantično sveto trideset tisoč milijonov frankov z obrestmi vred. Vsekakdo bi rad videl, da Francoski dober svoj denar, ki so ga posodili v dobri veri — toda kdo se bo bojeval proti ruskemu ljudstvu samo zato, da plača mizarde, ki so jih zapravili carji, naredil žal!

Pripovedujem nam — nekateri resno, drugi pa hinavko — o zločinljivem sedanje ruske vlade. Ampak nihče ne ve resnice. Kar se danes govorja o Rusiji, je ravno to govorila Anglija o Ameriki leta 1776 in ravno to je govorila vse Evropo o Franciji za časa njene revolucije.

Klub temu — kaj nas briga ruska vlada? Saj ni naša. Naj se Rusi brigajo za svojo vlado. So države, ki nas zaničujejo in ne brez vzroka zaraditega, ker zdaj paziščaj linčamo koga, ki je nedoljen, in včak se ženjemo koga na živem. Ali zaraditega jim ne pride na misel, da bi dotične države poslale armade v Ameriko z namenom, da odpravijo linčevanje in nas nauči moralnosti in civilizacije. Zaveznički ne sovarčijo Rusije zaradi slabe morale, pač pa zaradi dolgov, ki jih Rusi nočajo pladati.

Bankir, ki je izgubil svoj denar, nam pravi: "Ruska vlada je ostudo tirantovo. 600.000 komunistov živi v sramotnem luksusu in vlada 200 milijonov zabitenih kmetov s kruto avtokracijo."

Komunisti v Rusiji pa pravijo: "V Ameriki vlada 6000 milijonov, ki izkorističajo 100 milijonov ljudstva."

Kdo ima prav?

Fred B. Fischer, škof ameriške metodističke episkopalne cerkve, je dejal: "Boljševiki v Rusiji so naredili v dveh letih za vzgojo otrok več kot so storili carji v tri sto letih."

Škof Fischer je bil v Rusiji v časih opisan in opisani, kako je gospodska oseba sekala z bidem obrazem delavcev in delavci so se pokorili, ker tako je moralno biti". Danes je drugače; danes delavci sekajo gospodske osebe — in tako mora biti.

Ni tako lahko ustvariti si menje v Rusiji ali o katerem drugem velikem gibanju, ako niso vsem sami priča. Lahko pa je odgovoriti na slednje vprašanje:

Ali naj Amerika preliva kri in izpravlja denar samo zato, da izterja ruske dolbove za Evropo in zajamči špekulativne igre ameriški finančnikov na vseh koncih sveta?

Pri volitvah v novembra bodo državljanji lahko odgovorili. Nekdar se niso imeli volitve tako velikega pomena kot letos.

BANDITA OBKOJENA V MOČVIRU.

Worcester, Mass. — Frederick Deslauries se je pripeljal v Webster v svojem avtomobilu, hotelju s svojo soprgo in stopnico, ki je klicala na pomoč. Ti klici so kmalu privabili celo vrsto avtomobilov, na kar je pričela gonja po cesti.

Konečno je pa Deslauries pahlil svojo ženo s stopnico in vrgel svojega 14-letnega sina iz avtomobila. Ustavl je avtomobil in skočil v avtomobil svojega brata Juana, ki pognal z vso hitrico avtomobil do močvirja, kjer sta brata zapustila avtomobil, oddala par strelcev na svoje pregačalce in se skrila v močvirju. Deslauriesova žena je izpovedala, da njen sin je v njem pogostoval in učil, da je bil delno demokracije na afriškem kontinentu.

Ko je bil delno demokracije na afriškem kontinentu.

Poslednja carinja.

O vplivu žene bivšega carja Nikolaja II. so že mnogo pisali. Neki dopisnik "Manchester Guardian", kateremu so prisila v roke njena pisma iz leta 1915, je prisel pred kratkim izvleček teh dokumentov življenja in mišljanja ruskega samodržca. Iz njegove razprave posnamemo slednje:

"Visoka" gospa, katere volji se je brezpogojno podvrgla slabotni Nikolaj, je vendarne imela kopico slabosti, ki so jo omejevale v njeni neomejenosti — dokaz: pustolovec Rasputin in njegova verna druga Virubova! Rasputin je pravilno izbran, da bi bil pred obrečen v Virginiji kot izdajalec, upornik in zločinec! Njuni imeni bosta vrezani na častni bronasti tablici poleg imen slavnega Washingtona, Lincolnja in drugih Američanov in Američank.

Giblje se, giblje! Ne bo treba čakati sto let — in marsikdo, ki danes sedi v ječi kot "zločinec današnjih dni", bo tudi izvoljen v kolo slavnih Američanov.

METEORITI.

Thomas Paine in John Brown sta predlagana v "kolo slavnih Američanov" (Hall of Fame)! Pomislili, krščanska duša! Paine, ki ga je Roosevelt imenoval "majhnega, umazanega brezverca", in John Brown, ki je bil pred šestdesetimi leti obrečen v Virginiji kot izdajalec, upornik in zločinec! Njuni imeni bosta vrezani na častni bronasti tablici poleg imen slavnega Washingtona, Lincolnja in drugih Američanov in Američank.

Cox in Harding se nočeta potegniti za Debba, da bi bil izpuščen iz ječe, iz enostavnega razloga, ker se ga boje.

Povod so enaki.

Lansko leto je Skubie prodal Trst — letos se je pa Kristan odvedel Trstu, kakov je bil Trst Kristanov!

Milijenska nit v sivi kepi Pirčev lobanje se odvija natančno tako kakor pri slovenskih klerikalih v starem kraju, ki so še pred par

Iz glav. urada S. N. P. J.

RAZPIS NOMINACIJSKE VO
LITVE ZA GL. NADZORNIKA

S. N. P. J.

Kot je razvidno iz zapisnika seje gl. izvrševalnega odbora, ki se je vrnila dne 22. julija t. l., je bila na isti seji sprejeta resignacija glavnega nadzornika, Josefa Kala, ker isti radi prevelike zaposlenosti ne more izvrševati nadzorniške službe pri SNPJ, kakor zahtevajo pravila.

Glavni izvrševalni odbor torej tem potom naznanja, da se bodo vršile nominacijske volitve za izpraznjeno mesto v glavnem nadzornem odboru SNPJ.

Nominacijske volitve trajajo šestinpetdeset dni in sicer se pričnejo dne 20. avgusta ter se končajo dne 14. oktobra, t. l.; društva, ki nominirajo pozneje, izgubijo pravico do nominacije.

Kandidat za gl. odbornika na konvenciji ali pri splošnem glasovanju mora biti ameriški državljan, najmanj tri nepretrgana leta član jednotne in ne sme biti v glavnem odboru ali odborih kakšne druge podporne organizacije ob času volitev niti pozneje ob času svoje odborniške službe, aka je izvoljen. Dalje so od kandidature izključeni tudi člani, ki so bili kdaj kaznovani zaradi poneverjenja v jednoti ali izven jednoti, in pa taki, katerim se je dokazalo, da so na tak način izkoriscenili jednotno. Vsako društvo ima pravico nominirati koga izmed članov SNPJ za izpraznjeno odborniško mesto, kogar smatra kvalificiranim in drugače sposobnim za določeno službo v smislu ustave in pravil. Kandidata mora predlagati le dober član na redni ali izredni seji in predlog mora biti podprt po dober članu predno se vpošteva. Nominacijske volitve so tajne in odloči navadna večina oddanih glasov. Društveni tajniki morajo poslati imena nominiranih kandidatov s potrdilom predsednikovega, tajnikovega in blagajnikovega podpisa in društvenega pečata gl. tajniku najkasneje v desetih dneh po končanih nominacijah; kandidat, ki so naznani pozneje, se ne vpoštevajo.

Matt J. Turk,
začasni tajnik SNPJ.

Izid nominacije za glavnega bolnišnika nadzornika S. N. P. J., za vzhodno okrožje.

Brat John Kvarčič, član društva štev. 6, je bil nominiran od sledenih društev: štev.: 6, 64, 118, 166, 168, 169, 176, 203, 245, 295.

Brat Josef Čebular, član društva štev. 124, je bil nominiran od sledenih društev: štev.: 44 in 53.

Brat Jakob Ambrožič, član društva štev. 88, je bil nominiran od sledenih društev: štev.: 88 in 52.

Brat Mike Cvelbar, član društva štev. 5, je bil nominiran od društva štev. 5.

Brat John Leskovec, član društva štev. 287 je bil nominiran od društva štev. 5.

Brat Joe Juvan, član društva štev. 84, je bil nominiran od društva štev. 89.

Felix Kramarič, član društva štev. 140, je bil nominiran od društva štev. 140.

John Koklich, član društva štev. 138, je bil nominiran od društva štev. 138.

Vsek zgoraj imenovan brat, ki sprejme kandidaturo, mora to naznani na glavni urad S. N. P. J. v teku deset dni od datuma, ko je bil priobčen ta izid nominacij v uradnem glasilu. Kdor se torej ne prijavi do 28. avgusta, t. l., se njegova prijava glasom pravil ne sme vpoštevati. To velja tudi za vse tiste, ki so se že naprej naznani, kar pa ni veljavno, ker pravila izredno povedo, da se mora vsek kandidat javiti le v teku deset dni po datumu uradne objave imen kandidatov.

Vsek kandidat naj obenem pošlje izkaz ameriškega državljanstva, ker drugače se prijava ne bo vpoštevala.

Matt J. Turk,
začasni tajnik SNPJ

RAZPIS UREDNIŠKE SLUŽBE

Glavni izvrševalni odbor S. N. P. J. tem potom naznanja, da se bodo vršile volitve odgovornega urednika za jednotino glasilo "Prosveta". Kdor želi kandidirati za to mesto, se mora prijaviti glavnemu izvrševalnemu odboru najkasneje do dne 4. septembra.

bra, t. l., na kar gre do vse do omenjenega dne prijavljeni kandidati na splošno glasovanje. Kandidat, ki bo prejel navadno večino glasov, se bo smatrал izvoljenim in službo nastopi s prvim januarjem, 1921.	170	311.67	65.00	359	29.37	134	1.20	362	4.93
Kandidat za odgovornega urednika mora biti ameriški državljan in član jednotne najmanj tri leta.	171	242.34	20.00	360	48.26	100	7.86	369	.40
Vinecent Cainkar, predsednik SNPJ,	172	302.14	108.00	362	134.63	137	1.08	364	1.62
RACUN	173	57.01	9.00	363	47.44	138.50	5.34	365	3.18
med jednoto in društvi meseca julija 1920.	174	150.61	9.00	364	31.97	139	15.00	367	.14
	175	86.21	24.00	365	106.82	140	5.50	368	.59
	176			366	56.11	140	20.90	373	.40
	177			367	64.46	143	.72	374	.24
	178	142.71		368	183.00	143	3.54	376	.80
	179	25.03	13.00	369	32.25	144	7.26	377	.72
	180			370	15.00	144	7.26	378	.72
Kandidat za odgovornega urednika mora biti ameriški državljan in član jednotne najmanj tri leta.	181	92.62	404.00	370	59.51	145	6.36	378	.54
Vinecent Cainkar, predsednik SNPJ,	182	460.01	104.00	371	51.75	146	5.50	379	1.83
RACUN	183	217.53	547.00	372	105.00	147	4.70	380	1.18
med jednoto in društvi meseca julija 1920.	184	25.32	61.00	373	25.45	148	3.16	382	2.65
	185	114.59	25.00	374	99.91	151	2.52	386	3.06
	186	66.11	18.00	375	22.07	152	9.11	385	.45
	187	70.46	11.00	376	79.38	153	4.90	386	.36
	188	92.92	67.00	377	47.66	154	5.91	389	1.68
	189	61.86	182.00	378	60.00	155	6.19	401	.60
	190	171.46	60.00	379	102.27	156	5.22	402	.54
	191			380	186.00	156	9.51	Skupaj	\$1465.18
	192	249.51	45.00	381	34.33	157	3.11	MATTHEW J. TURK, gl. tajnik.	
	193	43.89	26.00	382	53.66	158	4.90		
	194	221.80	157.00	383	120.00	157	5.91		
	195	23.55		384	80.75	158	6.19		
	196	207.69	85.00	385	10.00	159	5.22		
	197			386		160	9.51		
	198	56.89		387	12.00	161	4.32		
	199	80.64	14.00	388	30.00	162	8.70		
	200	341.26	162.00	389	86.24	163	2.26		
	201	441.62	299.00	390	89.84	164	2.26		
	202	152.22	24.00	391	59.72	165	2.26		
	203			392		166	3.11		
	204	107.36	30.00	393	8.75	167	2.26		
	205	236.14	106.00	394	55.25	168	.95		
	206	61.24	38.00	395	32.90	169	.95		
	207	140.77	185.00	396	53.43	170	3.96		
	208	97.13	98.00	397	52.14	171	2.45		
	209	246.30	47.00	398	152.62	172	1.12		
	210	100.10	18.00	399	85.59	173	5.30		
	211	448.50	273.00	400	63.68	174	2.16		
	212	362.35	34.50	401	80.68	175	2.16		
	213	384.11	347.00	402	90.64	176	2.16		
	214	32.01		403	28.69	177	2.16		
	215	112.77	153.00	404	68.72	178	4.36		
	216	105.84	24.00	405	34.36	179	3.11		
	217	162.93	94.00	406	24.74	180	.70		
	218	102.29		407	129.72	181	2.16		
	219	210.83	314.00	408	73.78	182	2.16		
	220	115.78	311.00	409	39.00	183	2.16		
	221	52.74	26.00	410	8.75	184	2.16		
	222	236.20	357.25	411	55.25	185	.95		
	223	187.59	111.00	412	38.00	186	.95		
	224	347.96	15.00	413	32.90	187	3.96		
	225	119.83	127.00	414	53.43	188	2.45		
	226	246.30	476.00	415	39.00	189	1.12		
	227	100.10	18.00	416	85.07	190	5.30		
	228	448.50	273.00	417	79.59	191	2.16		
	229	362.35	34.50	418	202.50	192	2.16		
	230	384.11	3						

vendarje enkrat pridejo do združenja, kar je že skrajni čas. Apeliram še enkrat na društva v bližnjih državah, da pošljete delegate na to konvencijo, skozi resnici Želijo, da pride do združitve in da ne bo vse dosedaj zvršeno delo zastonjsko in denar, s katerim so bili kriti dosedanji stroški, vrjen v vodo. — Peter Berndk, član društva "Francisco Ferrer" št. 131 SNPJ.

DOPISI.

Cleveland, O. — Dramatično društvo "Ivan Cankar" je na svoji letni seji izvolilo odbor za leto 1920—21 in sicer: Joe Skuk, predsednik; John Brešek, podpredsednik; Marica Grilova, finančna tajnica; Joe Trbičan, korespondenčni tajnik; Frank Kovačič, blagajnik; J. Skuk, igrovodja; John Streljaj, urhov.

Nadzorni odbor: Joe Mrhar, Mara Petrovič in Vatro Gril.

Oskrbiški odbor, oblike in luči: John Kern, Peter Česen in Jakob Plemel.

Predstave se vršijo vsako četrti nedeljo v mesecu v Birkovi dvorani (sedaj Bojkoglav Lávšin). Sezona se prična mesece septembra in konča z aprilom.

Program za sezono 1920—21:
September: "Izmajlov", drama v 4. dejanjih, spisal Ant. Ašker.

Oktober: "Gaudemus", komedija v 4. dejanjih; prevedena iz ruščine.

November: "Kralj na Betajnovi", drama v 4. dejanjih, spisal Iv. Cankar.

December: "Grča", igrokaz v 3. dejanjih, spisal Rihard Srboda, s predlogom "Sami med seboj", žaljiv prizor iz zakonskega življenja.

Januar: "Kovarstvo in ljubezen", žaligra v 5. dejanjih, prevedena iz francoščine.

Februar: "Gospa iz Pariza", veseloigra v treh dejanjih, prevedena iz francoščine.

Mare: "Izbiralka", veseloigra v treh dejanjih, spisal Dr. Alojzij Kalgher.

V programu so skoraj samo take igre, ki še niso bile vprizorjene. Veselina je različna, zato upamo, da bo občinstvo zadovoljno. — John Streljaj.

Virden, Ill. — V Girardu, Ill., je 3. avgusta t. l. premulin po kratki, a mučni bolezni obče prijavljeno rojak Alojz Ajdič, starše 44 let. Podlegel je pljučnicam. Pogreb pokojnega brata se je vrnil 5. avgusta t. l. ob tretji uri po poldne civilno in pokopan v občini, tako razbijajo glavo. Rečem pa toliko, da bolj podivljali ljudi, ki nisem videl, kot je ravno takov ameriški mladič v prejšnji Avstriji aploh in vsled tega ne morejo sedaj spoznati, zakaj se glasi "kraljevina SHS" in ne republika Jugoslavija. Ker so se premalo brigali za politični razvoj, tudi ne morejo videti vzrokov, zakaj je prišlo do tega.

West Frankfort, Ill. — "Dvojni umor. — Kravne demonstracije. — Vojaštvo v akciji." — Vročkrveni podivljani Italijan je umoril dne 2. avgusta dva mladeniča, Amiel Caltaterra in Tony Hemphiss. Blizu Royalton ju je napadel in umoril prav na zverski način: prerezal jim je vrat od enega ušesa do drugega in zadal se po ostalem telusu smrtne rane. Po storjenem umoru ju je pokopal v nekem grabnu, trideset korakov narazen in okrog dva čevljja globoko.

Cetrtega avgusta so ju že pogrešali, toda nihče ni vedel, kam sta izginila. — Neki farmer iz Royaltona, ki je omenjenega dne bil na lovnu, je na mestu, kjer se je izvrnil zločin, opazil svežo prst in radi tega je pričel razkopavati zoko, ker je bil radoveden, kaj je nekdo zakopal. Oziroma kopal tukaj. Ker ni mogel ničesar najti, je javil to okrajnemu žerifu, ki je takoj odšel v družbi drugih javnih uradnikov na dotično mesto, ki so preiskali. Kmalo odkoprili truplo in nato tudi drugo. Vso zadevo javijo pristojni oblasti v West Frankfortu, ki je navedla takoj preiskavo in kmano artilerija nekega Italijana, ki je bil osumljen, da je izvrnil ta zločin. Kakor hitro je ljudstvo zvezelo ta dogodek, se je zbrala pred okrajno ječo ogromna množica, ki je zahtevala arretiranega Italijana, da ga linča. Šerif in deputiji so takoj odpeljali arteriranca z avtomobili v drugo jaro.

Glencoe, O. — V mojem zadnjem dopisu je bilo pomotoma poročano glede ponesrečenega rojaka John Stegelna. Pravilno bi se moral glasiti, "star je bil 62 let" in ne "star je bil 52 let." To tako v popravek, da ne bo kakšna nesporazuma. — Frank Kahan.

In Kansas. — V tej državi je nustilo delo kakih 5000 premogarjev. Ker je štrajk prepovedan, so pa premogarji enostavno pobrali orodje iz rogov in ostali lepo doma. Premogarji so se pričeli kar trumoma izseljevati iz Kansasa v druge države za delom in premog v tej državi bo lahko kopal governor Allen sam in njegovo industrijalno sodišče.

Ulična drhal se je pa hotelske zvezevati za vsako ceno in vprizorili so pravi progon na Italijane in pretepli vsakega Italijana, katerega so našli na ulici. 5. avgusta je pa prislo do viška podvajjanosti krvnega držanja. Kakor hitro je ljudstvo zvezelo to, se je zbrala pred okrajno ječo zopet okoli peščeta, glav brojča množica in zahtevala oba ujetnika, da z njima napravi prav kratek proces, da ju obesi na prvi drog. Rešili so ju, toda le z največjo težavo.

Društvo "Groz" št. 74 SNPJ, katerega društvo je bil pokojnik brat zvest in marljiv član, izreka žaluočim ostalim najsršnejšim sožalje. — Počivaj mirno, dragi brat. Spomin tvoj bo stal vedno med nami. — Društveni brat.

West Frankfort, Ill. — Med dnevнимi vestmi je bilo že poročano o strašnem zločinu, ki se je pripetil v tukajnji naselbini dne

2. avgusta t. l. Neki dosedaj še neznani zločinci so odpeljali dva mlada fanta, v starosti od 18 do 21 let, kakih dvanajst milij daleč v samoto, kjer so jih umorili na grožen način: Eden je bil ustreljen in razrezan po celem životu, drugemu je bila na glava odreza na skoro popolnoma proč od telesa. Po storjenem huščelstvu so zločinci zakopali žrtvi v bližini malega potoka.

V torek popoldan, 3. avgusta t. l. so pa lovci, ki so bili na lov v tamoznji okolici opazili dva sreča groba in zadevo takoj naznani tukajnimi okrajnimi oblastimi. Komisija je odšla takoj na dotično mesto ter izkopal eno truplo in trideset korakov proč so izkopal drugo truplo. Obe trupli so prepeljali k tukajnemu pogrebnišku in komisija je takoj odredila strogo preiskavo.

Ta vest se je pa bliskovito hitro raznesla po celem mestu in ljudstvo je postajalo vedno bolj razburjeno in ogroženo. Ko je policija arretirala nekega Italijana, ki je bil na sumu, da je bil udeležen pri tem zločinu, ga je razjarjena množica hotela policiji iztrgati iz rok, kar se ji pa ni posredilo, in ga hotela linčala. Policija je takoj odvedla arretiranca v drugo mesto. Razjarjena množica pa ni mirovala, ampak pričela takoreč noret in ker se ji ni posrečilo dobiti tega Italijana v roke, da bi ga linčala, se je pridela znašati nad drugimi Italijani. Pričeli so razbijati vse, kar jim je prislo pod roke, požigati in pretepati vsakogar, ki so ga smatrali za Italijana. Razgrajali so v četrtek celo noč. Kakor sem slišal so tudi popolnoma demolirali prodajalne Italijanov.

Kakor se razvidi iz teh dogodkov, namreč razgrajanja množice, so tukajnje oblasti popolnoma brez moči. Ako bi oblasti imeli kako moč, bi te demonstracije oziroma podvijanost množice obvladale. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Dvojni umor. — Kravne demonstracije. — Vojaštvo v akciji." — Vročkrveni podivljani Italijan je umoril dne 2. avgusta dva mladeniča, Amiel Caltaterra in Tony Hemphiss. Blizu Royalton ju je napadel in umoril prav na zverski način: prerezal jim je vrat od enega ušesa do drugega in zadal se po ostalem telusu smrtne rane. Po storjenem umoru ju je pokopal v nekem grabnu, trideset korakov narazen in okrog dva čevljja globoko.

Cetrtega avgusta so ju že pogrešali, toda nihče ni vedel, kam sta izginila. — Neki farmer iz Royaltona, ki je omenjenega dne bil na lovnu, je na mestu, kjer se je izvrnil zločin, opazil svežo prst in radi tega je pričel razkopavati zoko, ker je bil radoveden, kaj je nekdo zakopal. Oziroma kopal tukaj. Ker ni mogel ničesar najti, je javil to okrajnemu žerifu, ki je takoj odšel v družbi drugih javnih uradnikov na dotično mesto, ki so preiskali. Kmalo odkoprili truplo in nato tudi drugo.

Chicago, Ill. — Po prevratu v staro domovino ima klerikalizem največjo zastavo v cerkvi na prizorišču. Duhovniki so na prizoriščih oznanjevali ubogemu in nevednemu priprostemu ljudstvu, da je njegova rešitev v popolni udanosti do duhovnikov, da gre protiviti se vladu in da bo vsakdo pogubljen, kadar jim je bilo le mogoče.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

Saint Francisco, Cal. — "Zakaj je Jugoslavija republika in zakaj je sedaj "kraljevina SHS", tako se marsikdo vprašuje. Toda veliko jih je, ki si ne morejo dati odgovora in si ne znajo rešiti pravilno tega vprašanja. Da ne morejo razumeti tega, je pa vroč ta, ker se naši rojaki tukaj niso dovolj brigali za politični razvoj v Jugoslaviji sami in v prejšnji Avstriji aploh in vsled tega ne morejo sedaj spoznati, zakaj se glasi "kraljevina SHS" in ne republika Jugoslavija. Ker so se premalo brigali za politični razvoj, tudi ne morejo videti vzrokov, zakaj je prišlo do tega.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

West Frankfort, Ill. — "Zakaj je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje? Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

ali drugega vzroka dotični dan in premogarji imajo vsled tega nepotrebne stroške in tratenje časa. Utej izjav, katero je izdelalo industrijalno sodišče, se glasi, da naj se v tem oziru nekaj ukrene, da premogarji ne bodo imeli nepotrebnih stroškov.

Ker je predsednik Lewis napadel Howata glede njegovega postopanja z ozirom na sedanjo situacijo premogarjev, da ne ravna pravilno in da bi pozval rjudarje, da se povrnejo na delo, in mu baje tudi grozil, da se ga bo odstavilo kot distriktnega predsednika, je Howat odposiljal preecej "osoljeno" pismo, katero je prinesel tukajnji lokalni list "The Pittsburgh Daily Headlight", v katerem odločno zavrača vse očitke, katere mu je Lewis predlagal, namreč, da je on (Howat) poklical rudarje na stavko, kar je navadna laž. (Odgovor, katerega je posiljal Howat predsedniku Lewisu, je bil priobčen že v Prosveti in ga umestno še enkrat odprel.)

Nejasen je celoten tukajnji položaj in zelo kritičen za vse premogarje. Vsi napeto kakajo, kak bo izid tega voja, katerega vodimo tukajnji premogarji, za naše pravice. — Porocvalec.

Saint Francisco, Cal. — "Zakaj je Jugoslavija republika in zakaj je sedaj "kraljevina SHS", tako se marsikdo vprašuje. Toda veliko jih je, ki si ne morejo dati odgovora in si ne znajo rešiti pravilno tega vprašanja. Da ne morejo razumeti tega, je pa vroč ta, ker se naši rojaki tukaj niso dovolj brigali za politični razvoj v Jugoslaviji sami in v prejšnji Avstriji aploh in vsled tega ne morejo sedaj spoznati, zakaj se glasi "kraljevina SHS" in ne republika Jugoslavija. Ker so se premalo brigali za politični razvoj, tudi ne morejo videti vzrokov, zakaj je prišlo do tega.

Saint Francisco, Cal. — "Zakaj je Jugoslavija republika in zakaj je sedaj "kraljevina SHS", tako se marsikdo vprašuje. Toda veliko jih je, ki si ne morejo dati odgovora in si ne znajo rešiti pravilno tega vprašanja. Da ne morejo razumeti tega, je pa vroč ta, ker se naši rojaki tukaj niso dovolj brigali za politični razvoj v Jugoslaviji sami in v prejšnji Avstriji aploh in vsled tega ne morejo sedaj spoznati, zakaj se glasi "kraljevina SHS" in ne republika Jugoslavija. Ker so se premalo brigali za politični razvoj, tudi ne morejo videti vzrokov, zakaj je prišlo do tega.

Saint Francisco, Cal. — "Zakaj je Jugoslavija republika in zakaj je sedaj "kraljevina SHS", tako se marsikdo vprašuje. Toda veliko jih je, ki si ne morejo dati odgovora in si ne znajo rešiti pravilno tega vprašanja. Da ne morejo razumeti tega, je pa vroč ta, ker se naši rojaki tuk

Zdravniški nasveti.

Piše vrhovni zdravnik F. J. Kern.

Toplice in kopeli.

Kroničnemu bolniku, ki je preizkusil že vsakovrstna zdravila in zdravnike pride končno na vrsto — misel na toplice. Posebno Hrvati imajo veliko vero vanje.

Imel sem veliko bolnikov, ki so se poskušali rešiti revmatizma v toplicah. Nekaterim so pomagala, drugim ne. Večina bolnikov v državi Ohio in Pennsylvania gre v Mt. Clemens, nekaj milj od Detroita, kjer se nahajajo slovečne žvepiene kopeli.

Toplice so prostor, kjer izvira topika voda, pomembna z raznimi solmi, in so bile priljubljene kroničnim bolnikom že od pamтивka. Že stari Grki so imeli zdravilišča ob gotovih vrelcih, kjer so obenem postavili tempelje, ker so tedaj smatrali, da ima vera in zdravilstvo nekaj skupnega. Pogani so že imeli razne bogove in svetnike, s kojih pripesnjajo so bolniki ozdraveli raznih bolezni in ran.

Izmed dvajset bolnikov, katerih se posebno spominjam, so toplice koristile kakim desetim za kroničen revmatizem, katerim druga zdravila niso pomagala. Vendar se je tem desetim bolezen pozneje povrnila.

Zdravniki nimamo posebno žive vere v toplice razum v gotovih slučajih. Za akuten revmatizem, kateri se nekateri zatečejo členki, zdaj eden zdaj drugi) imamo boljša zdravila, kot so to.

So vse bolniki, podobne revmatizmu, katerih zdravila ne morejo pomagati. Pri starejših ljudeh, ki trpijo na zapeki, postanejo udje otrdeli in boleči; pri lahkotljivih in gostilničarjih jetra slab delujejo: takim bi kopeli največ pomagale. Telo se s potencijem in dritilliz izčisti, počitek pa ojači duševne sile. Vendar so toplice le nekakšna lukšurnost, na razpolago takim, ki imajo denar. Nikakor ni priporočati, da bi vsak reven delavec žel v toplice, ker mu največkrat ne bodo kopeli pomagali ali se bo bolezen v kratkem ponovila. Bolje, da si z denarjem, ki ga ima, podaljša potovanje doma; v večini slučajev mu to več pomaga.

Spominjam se treh bolnikov, vnetjem sciatičnega živca (Sciatic Rheumatism). Enemu so kopeli pojmagale, da je popolnoma in trajno ozdravil. Drugi je prišel s toplice slabši, kot je šel tja; tretjemu je bilo prvo leto bolje, drugo leto pa skoro slabše.

Ce bi bilo mogoče urediti svet tako, da bi vsak delavec imel par tednov počitnice vsako leto, bi svetoval, da bi ta dva tedna porabili v toplicah, kjer bi se telo nekako prenovilo (overhaul) s koperimi in počitkom ter z opazovanjem lepe matere narave, dya tečna pa naj bi bili na potovanje, da si ogledajo svet. Ne vem, če se bo to kdaj uresničilo.

S toplicami je torej isto kot z drugimi načini zdravljenja: včasih pomagajo za kronične bolezni, včasih pa ne. Seveda stare srčne bolesti, jetike ali sifilis toplice ne bodo osdravile, zato imamo druga zdravila ali sanatorije.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

Društvo "Napredni Slovenci",

št. 254, S. N. P. J. v soboto dne 14. avgusta, t. l. ob 7 uri zvečer, na Bon Air, Pa.

Ulijedno vabimo vse rojake in rojakinje Johnstowna in okolice, da se udeležejo na veselico polno številno. Igrala bo slovenska dežela, godba na pihala in Conemaugh, Pa. Za lačne in lejne bo dobro skrbel veselinski odbor. Torej prideš vsi in se zabavljate z nami.

Vstopnina za moške 50c.

Ta dan vsi na veselico na Bon Air, kliče ODBOR!

VABILO NA VESELICO

katero priredi

"Pečlarski klub"

dne 15. avgusta, t. l. na Paul Krpanovi farmi, na Country Club Road, Washington, Pa.

Apeliramo na vse tukajanje rojake in rojakinje, da se mnogoštevilno udeleže. Imeli boste mnogo zabave in razvedrila. Za vsestransko točno postrežbo bo skrbel veselinski ODBOR!

Vabilo na veliko domačo veselico

katero priredi

Društvo "Bratstvo"št. 6, S. N. P. J. v Morgan, Pa., dne 28. avgusta, 1920
v svoji lastni dvorani na prijaznem

Sygan hribčeku.

Apeliramo na vse člane in članice, da se zanesljivo udeležejo te zabave v smislu zadnje seje.

Ulijedno vabimo vse sosedna društva, vse rojake in rojakinje in vse Jugoslavje v bližini okolici sploh, da prideš k ti zabavi, ker boste prva in zadnja veselica, ki nam je mogoče prideti v tem letu za naše društvo, ker smo oddali dvorano v najem okrajnemu živalskemu odboru za prihodnjo solske sezono.

Igrala boste izvrstna godba. Prijetek točno ob 7 uri zvečer. Vstopnina za moške je 75c. Zenske so proste vstopnine.

Za vsestransko dobro in točno postrežbo vsem boste skrbeli za to izvoljeni veselinski odbor.

Torej še enkrat prideš vsi in se zabavljate v veseli družbi z nami, dne 28. avgusta, t. l. Vabi ODBOR!

Največja slovenska zlatarska trgovina.**FRANK ČERNE,**
6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Zvez, broški, zapastnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice itd.

Zvez, broški, zapastnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice itd.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatino po niski ceni.

PODRUZNICA
COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih pladi. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahka nesešna odpisila. Pilde po canki, kateri se Vam podijo brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupiti.

Najboljša Niaga.

Najnižje cene.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je**NARODNA TISKARNA**

3145-45-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, židovskem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jazyku. Naša posobnost so tiskalnice na društvo in trgovce. "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

"Ne napenjajte vaših oči!"

Pridite k nam in dajte, da vam naš zdravnik preišče oči in primeri očala.

Izvedenec za primerjanje in ureditev pravih naočnikov.

A. SAVOLAINEN,

Zlatar

ELY
MINNESOTAOptometrist
Virginia.

Duluth,

Rešite se trakulje!

Ne trpite več nadalje. Vživajte slavni LAXATODES. Trakulja je naredila gremščiženje že miljone ljudem. Naročite si takoj cel zavitek tega zdravila, ki stane deset dolarjev, ali polovica test dolarjev.

THE LAXAL MED. CO., 166, Laxal Bldg., Pittsburgh, Pa.

Za stare in mlade!

Da si ohraniš dobro voljo in zdravje, poskuši naš "Malt in Hmelj", in prepriča se boš da je doma kuhan najboljši.

Jamčimo vsako pošiljatev v vse kraje. 10 galonska zmes \$2.25.

FRANK. OGLAR,

6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Telefon urada: Court 3459. Telefon na domu: Neville 1870-R.

F. A. BOGADEK,

odvetnik in javni notar,

103 BAKEWELL BLDG. PITTSBURGH, PA.
na vogalu Grant in Diamond Sts.

Izdelujem za tu in stari kraj pooblastila, kupne in daravne pogodbe, oporce, obveznice, pridržje za potne liste oseb, katere želite priti v Ameriko in rasne druge pridržje ter sodniške dokumente.

Izdelujem tudi prevode na angleški jazyk in obratno.

Vse to izdelujem brzo in točno potom dopisovanja, po pošti ali v mojem uradu nasproti Court blizu.

Nuga-Tone

Uspeli v dvajsetih
dneh ali se vam
pa vrac denar.

Proizvaja bogato rdečo krv, mo-
dne stanovitne živce, življeno
polne možice in ženske.

Ce ste slabega zdravja in pri slabici moži, ce se vam
spominjira mraci in vase tele miraci, ce ste se že nava-
šali temi pomirjujejo v narokotilne sredstva, potem poskuš-
jite Nuga-Tone, in sprevidej boste, kako hitro se boste
zdravili. Nuga-Tone, je narokotilno zdravilo, ki
zavrejo slabe živce, nepravilne, vetrovne, vetrovne, zavrejo
pomanjkanje energije, pomanjkanje življnosti, nervoznosti,
neupodobnitosti, izskačevanja življnosti, redno vredenje krv
in slabice krvne cirkulacije.

Vsek udanico dobitve telesa je odvisno od dvrtne sile za vse
življeno in delovanje. Štivina mod je poskrivana avtar sa Štivod-
zeta, ledice, drog, utrivanje area in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone
je najbolj upodobeno zdravilo za nervozne in Štivod-zeta. Življeno
in delovanje vseh organov je v celoti v celotni telesni. Življeno
in delovanje vseh organov je v celoti v celotni telesni.

Nuga-Tone proizvaja Štivod-zeta, ter zavrejo krv in Štivod-zeta.

Nuga-Tone proizvaja Štivod-zeta, ter zavrejo krv in Štivod-zeta.

NUGA-TONE POPOLNA GARANCIJA—Cena Nuga-Tone je en (1L00) doler na steklenico.

Vsega steklenica vredenje devetdvacet (20) dol. počasno uporabljajte v celotni Nuga-Tone.

Na eno steklenico vredenje devetdvacet (20) dol.

Na eno steklenico vredenje devetdvacet (20) dol.